

Státní okresní archiv Plzeň-jih se sídlem v Blovicích

Místní národní výbor Záhोří

1945–1963

Inventář

EL NAD č.: 448

AP č.: 531

Jana Mašková

Blovice 2019

Obsah

Úvod

I. Vývoj původce archiválií	3
II. Vývoj a dějiny archivního fondu	6
III. Archivní charakteristika archivního fondu	6
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu	7
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky	7
Seznam použitých pramenů a literatury	8
Příloha	9
Seznam použitých zkratk	9
Inventární seznam	10
Úřad národního výboru	11
I. Úřední knihy	11
Účetní knihy	11
Hlavní kniha	11
Knihy výdajů	11
Pokladní deník	11
II. Spisový materiál	11
Registraturní pomůcka	11

I. Vývoj původce archiválií

Původci archiválií zpřístupněných touto archivní pomůckou jsou:

Místní národní výbor Záhoří, 1945–31. prosince 1963

Obec Záhoří se nachází 2 km jihovýchodně od Nepomuku.

Mezi roky 1945–1949 patřila obec Záhoří do správního okresu Přeštice. Podle vládního nařízení č. 3/1949 Sb., o územní organizaci okresů v českých zemích, se obec Záhoří s účinností od 1. února 1949 stala součástí okresu Blovice a zůstala jí až do června 1960. Po reorganizaci státní správy provedené na základě zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu, se obec Záhoří stala od 1. července 1960 součástí nově vytvořeného okresu Plzeň-jih.

Po skončení druhé světové války v květnu 1945 začaly na osvobozeném území Československé republiky podle ústavního dekretu prezidenta republiky č. 18/1944 Úředního věstníku československého, o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění, vznikat národní výbory, které se staly základem organizace veřejné správy. Postavení místních národních výborů v obci, způsob voleb do nich a výkon pravomoci stanovila vláda prostřednictvím vládního nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů. Podle vládního nařízení č. 44/1945 Sb., kterým se mění vládní nařízení ze dne 5. května 1945 č. 4 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů, a vyhlášky ministra vnitra č. 45/1945 Sb., o úplném znění vládního nařízení o volbě a pravomoci národních výborů, se měl v každé obci ustavit místní národní výbor. Místní národní výbor převzal dnem svého ustavení pravomoci, které mělo dosud obecní zastupitelstvo, obecní rada a starosta obce.

Směrnice ministerstva vnitra č. 6/1945 Ú. 1. pro národní výbory místní a okresní, schválená vládou Československé republiky z roku 1945, a na ni navazující vyhláška ministerstva vnitra č. 975/1947 Ú. 1., kterou se vydává prozatímní jednací řád pro místní národní výbory (místní správní komise) a jejich složky, určily vnitřní složení výborů, jejich pravomoci, způsoby vedení hospodaření a vedení a podepisování některých druhů písemností. Národní výbory byly rozlišeny na volený sbor složený z členů národního výboru, jeho složky (rada, předseda, referenti a komise) a úřad národního výboru. Národní výbory byly definovány jako orgány zastupitelské a orgány veřejné správy, které v obvodu své působnosti spravují všechny veřejné záležitosti, pokud nejsou spravovány jiným veřejným orgánem. Ve věcech státní správy byly národní výbory podřízeny vládě a zároveň byla uplatněna podřízenost národního výboru nižšího stupně národnímu výboru vyššího stupně. Stanovení vnitřní organizace a způsobu, jakým mají národní výbory vykonávat svou působnost, byly v pravomoci ministra vnitra.

Hlavním orgánem národního výboru bylo plénum, které rozhodovalo o nejdůležitějších záležitostech obce. Volilo další orgány národního výboru, především radu, která vykonávala zejména rozhodnutí pléna. Poradním orgánem rady byly komise, které volilo plénum národního výboru.

Místní národní výbor v Záhoří vznikl pravděpodobně v revolučních květnových dnech roku 1945. Zápis z jeho ustavení a ostatní zápisy ze schůzí pléna a rady MNV se z celého období fungování MNV nedochovaly.

Do vydání ústavního zákona č. 150/1948 Sb., Ústava Československé republiky, měly dosavadní právní normy týkající se národních výborů ve většině případů prozatímní charakter. Ústavou byly národní výbory definovány jako „nositelé a vykonavatelé státní moci v obcích, okresech a krajích“ a jejich existence byla právně zakotvena jako nedílná součást státního zřízení Československé republiky.

Na základě reformy provedené zákonem č. 280/1948 Sb., o krajském zřízení, byl od 1. ledna 1949 zřízen kraj Plzeňský, jehož součástí se stala i obec Záhoří. Zároveň byla vládním nařízením č. 3/1949 Sb., o územní organizaci okresů, provedena reorganizace okresů.

V roce 1949 byl vydán mj. zákon č. 268/1949 Sb., o matrikách. Na jeho základě byla v Plzeňském kraji určena sídla matričních obvodů a stanoven jejich územní rozsah. Zároveň bylo sjednoceno vedení matrik, které bylo svěřeno výlučně místním národním výborům v sídle nově zřízených matričních obvodů. Původní sídlo farního obvodu pro obec Záhoří se nacházelo v Nepomuku, stejně jako sídlo matričního obvodu, kam byla obec Záhoří od 1. ledna 1950 zařazena.

V roce 1950 byly národní výbory na základě vládního nařízení č. 14/1950 Sb., o organizaci místních národních výborů, rozděleny podle počtu obyvatel do 4 kategorií a od toho se odvíjely jejich kompetence. MNV Záhoří byl s počtem 146 obyvatel zařazen do I. kategorie.

Vládním nařízením č. 119/1951 Sb., o tajemnicích místních národních výborů, byla upravena působnost tajemníků MNV jako jejich plně uvolněných funkcionářů. Tajemník byl výkonným orgánem MNV a za svou činnost odpovídal jeho předsedovi a radě. Řídil se jejich pokyny, zúčastňoval se všech schůzí pléna a rady MNV, působil jako politický a odborný poradce a pomocník MNV zejména v oblasti zemědělské výroby. Za svou činnost odpovídal i předsedovi a tajemníkovi nadřazeného okresního národního výboru.

Do existence národních výborů významně zasáhlo v roce 1954 přijetí ústavního zákona č. 12/1954 Sb., o národních výborech, zákona č. 13/1954 Sb., o národních výborech a zákona č. 14/1954 Sb., o volbách do národních výborů. Oba prvně jmenované zákony zavedly

důsledné rozlišování mezi národním výborem jako orgánem státní moci a jeho výkonnými orgány jako orgány státní správy. Pod pojmem národní výbor se od té doby rozuměl pouze orgán státní moci, tj. plenární zasedání (plénium) národního výboru. Národní výbor nadále vykonával svou působnost na svých plenárních zasedáních, stálými komisemi a svým výkonným orgánem, kterým byla rada.

Na základě zákona č. 14/1954 Sb., o volbách do národních výborů, proběhly 16. května 1954 první volby do národních výborů. Dosud byli členové národních výborů jmenováni okresním národním výborem na návrh Národní fronty. Volební období bylo tříleté, do té doby fungující referentský systém, kdy určení členové rady měli přidělené jednotlivé úřední agendy, které zajišťovali ve spolupráci s příslušnou komisí národního výboru, a kteří za svou činnost byli odpovědní plenárnímu zasedání a radě, byl zrušen. Podle tohoto zákona měl mít MNV podle počtu obyvatel pouze jeden volební obvod, ve kterém se volilo devět členů národního výboru.

Další volby se konaly na základě zákona č. 11/1957 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o volbách do národních výborů, uvedený v předchozím textu.

Zákon o územním členění státu z roku 1960 platil s drobnými úpravami i v roce 1964, kdy na jeho základě a na základě rozhodnutí rady ONV Plzeň-jih ze dne 5. a 20. prosince 1963 a 29. plenárního zasedání ONV Plzeň-jih ze dne 18. ledna 1964, převzala se zpětnou platností od 1. ledna 1964 správu obce Záhoří obec Mileč. Název správního celku byl stanoven na Místní národní výbor Mileč se sídlem tamtéž. Místní národní výbor Záhoří tímto dnem zanikl. Kromě obce Záhoří se součástí politického celku s názvem MNV Mileč staly od 1. ledna 1964 i do té doby původně samostatné obce Bezděkovce, Maňovice a Želvice. Hlavním důvodem ke spojení obcí, kterému v roce 1961 předcházelo sloučení pěti původně samostatných JZD v obcích Bezděkovce, Maňovice, Mileč, Záhoří a Želvice v jeden celek s názvem JZD Třetí pětiletka se sídlem v Želvici, byla nutnost hospodářského upevnování sloučeného JZD.

Ani po vydání zákona České národní rady č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení), kdy vznikaly nově obecní úřady, obecní úřad v Záhoří obnoven nebyl.

Sídlo MNV Záhoří se nepodařilo dohledat.

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

První skartační řízení u původce bylo podle zápisu na EL NAD (tehdy JAF) provedeno 6. srpna 1959. Na jeho základě byl Okresnímu archivu v Blovicích předán podací protokol z let 1948–1952 a hlavní kniha z let 1945–1947. Protokol o skartačním řízení se nedochoval.

Knihu výdajů z roku 1963 a pokladní deník z let 1962–1963 převzal Okresní archiv v Blovicích dne 31. října 1983 od Místního národního výboru Mileč na základě skartačního řízení provedeného archivem u tohoto úřadu (č. j. OA 178/83/Spf.). Do knihy přírůstků byly archiválie zapsány pod č. př. 692.

MNV se ve spisové službě, i když nedůsledně, řídil podle centrálně vydaného spisového řádu, o čemž svědčí vedení podacího protokolu.

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Časové rozmezí archivního fondu MNV Záhoří je 1945–1963.

Archivní fond MNV Záhoří obsahuje celkem 3 úřední knihy z let 1945–1963 a 1 podací protokol z let 1948–1952.

Po formální stránce je archivní pomůcka vyhotovena na základě Metodického pokynu ředitele Státního oblastního archivu v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek (č. j. SOAP/006-0767/2010), jeho dodatku (č. j. SOAP/006-1300/2014) a informace k tomuto dodatku (č. j. SOAP/006-0813/2015), dále dle Metodického pokynu č. 1/2013 odboru archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra (č. j. MV-46913/AS-1/AS-2013) a podle metodického pokynu pro inventární zpracování archivních fondů národních výborů ve Státním oblastním archivu v Plzni (č. j. SOAP/006-3120/2007).

Z posledně uvedeného metodického pokynu vychází členění archivního fondu MNV Záhoří na oddíl Úřad národního výboru, který je rozdělen na část věnovanou úředním knihám, která obsahuje účetní knihy a část věnovanou spisovému materiálu. Spisový materiál je zastoupen jediným dochovaným podacím protokolem.

Jazykem archiválií uložených v archivním fondu Místní národní výbor Záhoří je čeština.

Vzhledem k absenci dalších dokumentů s archivní hodnotou dochovaných z činnosti původce je archivní fond z hlediska úplnosti materiálu považován za torzo. Kromě třech účetních knih a jednoho podacího protokolu chybí veškeré archiválie vzniklé z činnosti tohoto původce.

Před vlastní inventarizací archivního fondu došlo k jeho fyzickému vyčištění a zabalení knih do balicího papíru. Archivní fond je poškozen v jednom případě, kdy u inv. č. 3 (pokladní deník) je uvolněná vazba.

Před zpracováním byla celková metráž archivního fondu 0,07 bm. Po inventarizaci zůstala metráž archivního fondu nezměněna.

Vyřazení archiválií z evidencí NAD z důvodu přehodnocení významu v archivním fondu provedeno nebylo. Archivní fond je uložen ve Státním okresním archivu Plzeň-jih se sídlem v Blovicích.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Archivní fond MNV Záhoří patří mezi silně torzovitě dochované archivní fondy národních výborů. Účetní knihy (inv. č. 1–3) poskytují alespoň částečný přehled o hospodaření obce.

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky

V roce 2019 ve Státním okresním archivu Plzeň-jih se sídlem v Blovicích archivní fond Místní národní výbor Záhoří uspořádala a archivní pomůcku vyhotovila Jana Mašková.

V Blovicích dne 8. 11. 2019

.....
Jana Mašková

Seznam použitých pramenů a literatury

1. Prameny

Archivní

Státní okresní archiv Plzeň-jih se sídlem v Blovicích, archivní fond *Jednotné zemědělské družstvo Maňovice*, č. př. 11/00, kar 49 - zápisy z podnikového rejstříku 1957–1974, zápisy z jednání představenstva a členských schůzí 1957–1962.

Tištěné

Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850–1970, I. díl, sv. 1.
Praha : Federální statistický úřad, 1978.

Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850–1970, II. díl, sv. 1.
Praha : Federální statistický úřad, 1978.

Seznam matričních obvodů v českých krajích. Praha : Ministerstvo vnitra, 1950.

2. Literatura

ČECHOVÁ, Gabriela. Vývoj organizace a působnosti národních výborů v českých zemích v letech 1945–1960. *Archivní časopis*, 1962, roč. 12, s. 129-147.

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka – JANÁK, Jan – DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích: od počátků státu po současnost.* Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2005.

ŠTROBLÍK, Vladimír. Vývoj místních a městských národních výborů na území České republiky (1945–1990). *Archivní časopis*, 2001, roč. 51, s. 73-90.

Příloha

Seznam použitých zkratk

AP	archivní pomůcka
AS	archivní správa
bm	běžný metr
č.	číslo
č. j.	číslo jednací
č. př.	číslo přírůstku
ev. jedn. č.	evidenční jednotka číslo
EL NAD	evidenční list Národního archivního dědictví
inv. č.	inventurní číslo
JZD	jednotné zemědělské družstvo
JAF	Jednotný archivní fond
kar	karton
MV	Ministerstvo vnitra
MNV	místní národní výbor
NAD	Národní archivní dědictví
OA	okresní archiv
ONV	okresní národní výbor
ppr	podací protokol
Sb.	Sbírka zákonů
SOAP	Státní oblastní archiv v Plzni
ukn	úřední kniha
Ú. l.	Úřední list

INVENTÁRNÍ SEZNAM

Inv. č. Obsah

Časový rozsah

Evid.
jedm. č.

Úřad národního výboru

I. Úřední knihy

Účetní knihy

1	Hlavní kniha	1945–1948	ukn1
2	Knih výdajů	1963	ukn 2
3	Pokladní deník	1962–1963	ukn 3

II. Spisový materiál

Registraturní pomůcka

4	Podací protokol	1948–1952	ppr 1
---	-----------------	-----------	-------

Název archivní pomůcky:	Místní národní výbor Záhohří
Značka archivního fondu:	MNV Záhohří
Časové rozmezí:	1945–1963
Počet evidenčních jednotek:	4 (3 úřední knihy, 1 podací protokol)
Počet inventárních jednotek:	4
Rozsah v bm:	0,07
Stav ke dni:	8. 11. 2019
Zpracovatelka archivního fondu:	Jana Mašková
Zpracovatelka archivní pomůcky:	Jana Mašková
Počet stran:	12
Počet exemplářů:	5
Schválila:	Mgr. Petra Martínková dne 8. 11. 2019 - č. j. SOAP/50-573/2019